

Smältande isar hindrar isbjörnars vandringar

På vintern regerar kölden i ryska Arktis. Temperaturen kan sjunka ned mot minus 50 grader Celsius och det känns som om allt står helt stilla. Om man spottar hinner saliven frysa till is innan den når marken och när det är som kallast kan man höra det smälla som pistolskott när träden "exploderar" av kylan.

Men även om förhållandena är extremt hårda under vintern i Arktis finns det arter som anpassat sig. Fjällräv, isbjörn och fjällripa är några av de djur som klarar det tuffa klimatet.

Skillnaden mellan sommar och vinter brukar vara stor här. På våren töar snön och isen bort, stora gröna områden friläggs och landet kryllar av liv. När sommaren kommer invaderas Arktis av mängder av fåglar som flyttar in söderifrån. På vintern växer isen till igen och breder ut sig över ett område som motsvarar 20-25 gånger Sveriges yta. Djur och växter har anpassat sig till detta.

Men nu sker snabba förändringar. Forskare har registrerat att isens utbredning och tjocklek under de senaste decennierna minskat med ca 40 procent. Det finns områden i Arktis där all havsis smälter bort under sommarhalvåret och där vattnet sedan fryser till två månader senare än det brukat. Självklart får detta konsekvenser för växter, djur och människor i området.

Ett tydligt exempel är isbjörnen, som fått förändrade livsvillkor. Sedan länge har det funnits mycket isbjörn på Wrangels ö i Norra ishavet under somrarna. När isen lagt sig i början av vintern har de vanligtvis vandrat i hundratal från ön och in till fastlandet. Under vandringen föder de sina ungar i snön och jagar säl på isen. Men inte nu längre.

Forskaren Tom Arnbom, isbjörnsexpert på WWF, Världsnaturfonden, följde isbjörnarnas spår längs kusten under en expedition 2007. Det var inte lätt att hitta någon isbjörn, men till slut fick han se en enda. De flesta isbjörnarna hade aldrig nått land, eftersom isen försvunnit. De hade inget att gå på.

Istället såg Tom ett överflöd av valrossar. Vanligtvis är valrossarna utspridda över stora områden, där de ligger i klungor på isen. Nu hade den smält så mycket, att de var tvungna att trängas i tiotusentals längs kusten. Där låg de så tätt att det ibland blev panik bland dem, och de minsta och de äldsta klämdes ihjäl i trängseln.

"Vart vi än åkte såg vi döda valrossar", säger Tom.

I olika områden har forskarna också sett att isbjörnarna svälter då de inte kan vandra på isen och jaga utan måste stanna på land. Människorna där är väldigt oroliga för vad som håller på att hända. Här är isbjörnen också symboliskt viktig. När isbjörnarna inte längre kan vandra som förr, betyder det samma sak för människorna i Arktis som att våren inte skulle dyka upp alls.

"J ag undrar om de därnere verkligen förstår vad det är som håller på att hända häruppe", säger Tom.

Källa: Våra rovdjur 1:2008

Kina - draken som växer

Draken har sedan urminnes tider varit en bild för landet Kina. Där symboliserar draken makt, vishet, fred och harmoni. På senare år har det stora landet utvecklats till en ekonomisk gigant. Draken växer i väldiga proportioner. En orsak till den snabba utvecklingen brukar sägas vara att landet har en stor andel fattiga, som ger industrin tillgång till billig arbetskraft.

Det är ett enormt land som nu håller på att gå från bondesamhälle till industrisamhälle. Kina har 1,3 miljarder invånare.

Landets ekonomiska framgång leder till att fler kineser snabbt höjer sin levnadsstandard. Det ställer i sin tur krav på en ökad energitillgång. Den snabba industrialiseringen kräver mer energi och allt fler köper energislukande varor som diskmaskiner, kylskåp och luftkonditioneringsapparater till sina hem.

Världen måste förstås glädjas åt landets utveckling. Kinas befolkning har samma rättigheter till hög levnadsstandard och livskvalitet som alla vi andra på jorden.

Men vad innebär det här för planetens framtid?

Låt oss för ett ögonblick jämföra Kinas situation med grannlandet Sydkoreas. På 30 år har Sydkorea gått från att vara ett fattigt, underutvecklat land till ett av de rikaste i hela Asien. I takt med Sydkoreas ekonomiska utveckling och invånarnas behov av ökad materiell standard har förstås också energianvändningen i landet ökat betydligt.

Om energibehovet per person stiger i Kina på samma sätt som i Sydkorea kommer hela Kinas energibehov om tjugo år att vara fyra gånger större än idag. Det är lika mycket som USA:s totala energibehov. Ett exempel på vad det innebär kan vara hur många bilar det kommer att finnas i landet. Om det i framtiden blir lika populärt att äga bil i Kina som i USA kommer 650 miljoner fler bilar att rulla på vägarna där. Det betyder att Kina år 2030 kommer att ha fler bilar än det finns i hela världen idag.

Källa: "Draken som slukar världens resurser" DN 050109